

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Finansministeren

Den 11. september 2013

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 425 (Alm. del) af 14.
august 2013 stillet efter ønske fra Frank Aaen (EL)

Spørgsmål

På grund af satspuljereguleringen og en række andre forhold er kompensationsgraden for mennesker på overførselsindkomster faldet markant over de sidste årtier. Kan ministeren redegøre for faldet i kompensationsgraden over de sidste 30 år samt oplyse, om dette fald i kompensationsgraden har øget beskæftigelsen og i så fald hvor meget?

Svar

Generelt reguleres overførselssatserne med satsreguleringsprocenten, som bliver fastsat på grundlag af udviklingen i den udbetalte årsløn for beskæftigede to år før. I de år, hvor lønudviklingen to år før overstiger 2,0 pct., afsættes et puljebeløb på op til 0,3 pct. af udgifterne til overførsler til den såkaldte satspulje.

I den sammenhæng skal det bemærkes, at satspuljen anvendes til ”.. foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet med henblik på forbedring af vilkårene for overførselsmodtagere og svage grupper, herunder forebyggende foranstaltninger over for svage grupper”, jf. Lov om en satsreguleringsprocent.

Satsreguleringsordningen blev indført med virkning fra 1. januar 1991 og blev efterfølgende ændret med virkning fra 1. januar 1994. Første satspuljebidrag var i 1993 med halv virkning.

Systemet med satsregulering og puljebeløb indebærer, at gruppen af overførselsmodtagere opnår en udvikling i ydelserne nogenlunde på linje med udviklingen i den gennemsnitlige årsløn for de beskæftigede lønmodtagere. Som en del af Ny kurs mod bedre tider indførtes fra 1994 arbejdsmarkedsbidraget, hvilket indebærer en særskilt beskatning af arbejdsindkomst i forhold til fx overførselsindkomst. Samtidig blev loven om satsregulering ændret således, at arbejdsmarkedsbidraget bliver trukket fra (med samtidighed) ved opgørelsen af den løn, der danner grundlag for

satsreguleringen mv.¹ Det skal ses i lyset af, at overførselsindkomst ikke pålignes arbejdsmarkedsbidrag. Arbejdsmarkedsbidraget blev indført i 1994 og gradvist sat op fra 5 til 8 pct. i årene 1995-1997.

Satsreguleringen har sikret, at der normalt år for år er sket en forøgelse af købekraften af indkomstoverførslerne. Fx er satsreguleringsprocenten i perioden 1994 til 2013 samlet øget med godt 8 pct.-point mere end forbrugerpriserne. Når der tages højde for den afledte virkning af forøgelsen af arbejdsmarkedsbidraget i årene 1995-1997 er satsreguleringen underliggende øget med omkring 13 pct.-point mere end forbrugerpriserne i perioden 1994-2013.

En alternativ reguleringsmekanisme, hvor overførslerne hypotetisk var blevet forhøjet med udgangspunkt i lønudviklingen, uden at der var afsat et puljebeløb til satspuljen, ville i givet fald indebære, at de satsregulerede overførsler i 2013 kunne have været ca. 5 pct. højere, jf. svar på Finansudvalgets spørgsmål 325 af 28. maj 2013².

Hvis satserne for overførselsindkomster hypotetisk havde været 5 pct. højere i 2013, ville den opgjorte gennemsnitlige kompensationsgrad have været ca. 2 pct.-point højere, opgjort med udgangspunkt i den disponible indkomst (dvs. efter skat m.m.) og for beskæftigede og ledige under et. En sådan forhøjelse af overførselsindkomsterne ville med betydelig usikkerhed indebære, at arbejdsudbuddet kunne have været 5-6.000 personer lavere. Den samlede virkning på arbejdsudbuddet ville dog i givet fald afhænge af, hvordan satspuljemidlerne konkret er disponeret, herunder om udmålingen påvirker de økonomiske incitamenter til beskæftigelse.

De opgjorte kompensationsgrader afhænger af den disponible indkomst (dvs. efter skat m.m.) som henholdsvis modtager af overførselsindkomst og som lønmodtager. I opgørelsen af den gennemsnitlige kompensationsgrad indgår således både skatteregler, regler for indkomstoverførsler og løn. For nærmere beskrivelse af beregningen af kompensationsgrader henvises til Fordeling og Incitamenter 2013, Økonomi- og Indenrigsministeriet juni 2013.

Ændringerne i den opgjorte kompensationsgrad over tid påvirkes dermed ikke blot af satsreguleringen, men også af diskretionære ændringer i udmålingen af de forskellige typer af overførsler, ændrede skatteregler mv. Derudover kan ændringer i de opgjorte kompensationsgrader afspejle ændringer i befolkningssammensætningen, herunder med hensyn til uddannelse, herkomst, alder mv.

¹ En anden ændring var, at satsreguleringen fra 1994 foretages på baggrund af udviklingen i arbejder- og funktionærlønningerne mod oprindeligt alene på grundlag af udviklingen i arbejderlønningerne. Derudover er sociale ydelser fra og med 1994 blevet reguleret pr. 1. januar mod tidligere pr. 1. juli i året.

² Det bemærkes, at der i denne beregning tages udgangspunkt i satsniveauet for 1994, dvs. eksklusive bidragene til satspuljen i 1993 og 1994. Det skal ses på den baggrund, at der med Ny kurs mod bedre tider skete markante ændringer i en række overførselsordninger, herunder kontanthjælp og folkepension, som vanskeliggør sammenligninger af niveauer for overførselsindkomster hhv. før og efter 1994.

Tabel 1 viser udviklingen i de opgjorte gennemsnitlige kompensationsgrader for udvalgte år fra 2001 og frem. Opgørelsen omfatter både personer, der i udgangspunktet er i beskæftigelse og personer, som modtager overførselsindkomst. Der findes ikke sammenlignelige opgørelser for årene før 2001. Som følge af en metodeændring er tallene hhv. før og efter 2005 ikke helt sammenlignelige.

Den gennemsnitlige kompensationsgrad skønnes reduceret med cirka 2 pct.-point fra 2001 til 2004 og med knap 1½ pct.-point fra 2005 til 2013. Reduktionen i den opgjorte kompensationsgrad afspejler blandt andet de gennemførte skattereformer, der reducerer skatten på arbejde, herunder indførelse af beskæftigelsesfradraget. Dermed øges den disponible indkomst ved beskæftigelse, hvilket isoleret set reducerer kompensationsgraden, men uden at reducere den disponible indkomst for overførselsmodtagere.

Tabel 1
Opgjorte gennemsnitlige kompensationsgrader

	2001	2004	2005	2009	2013
	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.
Opgjort kompensationsgrad	64,6	62,6	61,6	58,8	60,2

Anm.: De beregnede kompensationsgrader er fra og med 2005 baseret på en justeret metode til fastlæggelse af den potentielle løn for fuldtidsledige, og opgørelserne hhv. før og efter 2005 er derfor ikke helt sammenlignelige. For nærmere beskrivelse af den justerede metode for løn henvises til Faldspang og Andersen (2010), En panelmodel for timeløn i Danmark: Ny metode til imputering af skyggelønninger i Finansministeriets forskelsløbsmodel, Finansministeriet arbejdsrapport nr. 22. Sammenlignelige beregninger af kompensationsgrader foreligger ikke for årene før 2001.

Kilde: Fordeling og Incitament 2004, Finansministeriet og Fordeling og Incitament 2013, Økonomi- og Indenrigsministeriet

De opgjorte gennemsnitlige kompensationsgrader omfatter som nævnt både personer, der i udgangspunkt er henholdsvis beskæftigede og ledige (samt personer, der i løbet af et år både har perioder med ledighed og beskæftigelse). I den sammenhæng skal det bemærkes, at kompensationsgraden er højere for ledige end for beskæftigede, jf. blandt andet Arbejdsmarkedskommissionens rapport Velfærd kræver arbejde, Arbejdsmarkedskommissionen august 2008. Det kan blandt andet henføres til, at den estimerede lønindkomst for ledige i gennemsnit er lavere end for beskæftigede.

Med venlig hilsen

Bjarne Corydon